

**COME2ART: Introducing a collaborative scheme between artists & community members fostering
life skills development and resilience through creative placemaking**

Contract number: 2020-1-EL01-KA227-ADU-094692

Erasmus + project, Partnerships for Creativity

*"Ένα πρόγραμμα σπουδών για δεξιότητες ζωής μέσω των τεχνών
στο πλαίσιο της δημιουργικής βελτίωσης του δημόσιου χώρου»*

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Ενότητα 2

Δημιουργικότητα στην πράξη: μέθοδοι και εργαλεία για συλλογική καλλιτεχνική έκφραση

Εισαγωγή

Η εικαστική έκφραση συχνά θεωρείται ως μία εγγενώς μοναχική επιδίωξη. Στην ενότητα αυτή, ωστόσο, θα εξετάσουμε πώς η σχέση μεταξύ της ατομικής δημιουργίας τέχνης μπορεί να τεθεί σε διάλογο με τα έργα των άλλων, και μ' αυτόν τον τρόπο να αναγνωρίσουν, να ενισχύσουν και να συνθέσουν ιδέες, προσεγγίσεις και αποτελέσματα στη συλλογική εικαστική πρακτική.

Η αναγνώριση της αξίας της ατομικής οπτικής και γνώμης θέτουν τις βάσεις για την καλλιτεχνική έκφραση στην πράξη. Σ' αυτή την ενότητα θα εξετάσουμε μεθοδολογικές προσεγγίσεις για να συμπεριλάβουμε, να κινητοποιήσουμε και να στηρίξουμε τη συλλογική καλλιτεχνική πρακτική με βάση την αρχή αυτή.

Η Ενότητα 2 προσφέρει γνώσεις για την αξία, το δυναμικό, όπως επίσης και τη λογική για τη συλλογική καλλιτεχνική πρακτική. Στόχο έχει να δώσει τα βασικά μεθοδολογικά εργαλεία και να προωθήσει τις ικανότητες που απαιτούνται για τις εν λόγω συλλογικές προσεγγίσεις στην καλλιτεχνική έκφραση. Με βάση την Ενότητα 1, η αναγνώριση και η διαχείριση των συναισθημάτων ενός ανθρώπου όπως και των συναισθημάτων των άλλων παραμένουν βασικές δεξιότητες για να συμπεριληφθούν στην καλλιτεχνική πρακτική. Στην ενότητα αυτή θα εξετάσουμε πώς αυτό μπορεί να εφαρμοστεί στο πλαίσιο της συλλογικής συμμετοχής στη δημιουργία τέχνης.

Η ενότητα αυτή χωρίζεται σε ένα πιο θεωρητικό κομμάτι και σε μία ενότητα που δίνει στους συμμετέχοντες εργαλεία και μεθόδους για συλλογική καλλιτεχνική έκφραση. Ο κύριος στόχος αυτής της ενότητας είναι να παρέχει τις απαιτούμενες δεξιότητες και γνώση για δραστηριότητες καλλιτεχνικής έκφρασης που μπορούν να προωθήσουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων ζωής μέσα από τις τέχνες.

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Η Ενότητα 2 αποτελείται από 3 κεφάλαια:

Κεφάλαιο 2.1. Καλλιτεχνική έκφραση και δημιουργία νοήματος

Το κεφάλαιο εισάγει τους εκπαιδευόμενους στην πρόσφατη θεωρία για το θέμα της καλλιτεχνικής πρακτικής ως έκφραση και ως μέσο για δημιουργία νοήματος.

Το κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνει:

- Θεωρητικά ζητήματα για την έκφραση
- Έκφραση συναισθήματος και επικοινωνία του νοήματος μέσω της καλλιτεχνικής πρακτικής
- Μελέτες περίπτωσης συγκεκριμένων συλλογικών καλλιτεχνικών έργων και καλλιτεχνικών project

Κεφάλαιο 2.2. Κοινωνική και συλλογική καλλιτεχνική πρακτική

Το κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνει τα παρακάτω θέματα:

- Τι είναι κοινωνική τέχνη (socially engaged art)
- Προσεγγίσεις για συμμετοχικά καλλιτεχνικά project με έμφαση στην εμπλοκή της κοινότητας
- Μελέτες περίπτωσης

Κεφάλαιο 2.3: Μελέτες περίπτωσης συμμετοχικής έκφρασης και απόκτησης δεξιοτήτων ζωής

Το κεφάλαιο αυτό καλύπτει τα παρακάτω θέματα:

- Η λογική για τη συλλογική έκφραση ως παράγοντας ενδυνάμωσης για άτομα και κοινότητες
- Συλλογικές δημιουργικές πρακτικές ως βάσεις για την ανάπτυξη συναισθηματικών, γνωστικών και κοινωνικών δεξιοτήτων
- Μελέτες περίπτωσης

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Τα βασικά μαθησιακά αποτελέσματα της Ενότητας αυτής είναι:

- Η περιγραφή και η συζήτηση βασικών θεωρητικών και σχετικών με την πρακτική θεμελίων της καλλιτεχνικής έκφρασης και σχετικών διαδικασιών δημιουργίας νοήματος
- Περιγραφή και συζήτηση της «Κοινωνικής στροφής της τέχνης» και της σύγχρονης έμφασης σε συλλογικά καλλιτεχνικά project όπως επίσης και η κριτική αντιμετώπιση των σκοπών και των αποτελεσμάτων τους
- Περιγραφή και αξιολόγηση περιπτώσεων (μελετών περιπτώσεων) συλλογικής καλλιτεχνικής πρακτικής σε σχέση με την αποτελεσματικότητά τους στην προώθηση δεξιοτήτων ζωής

Αξιολόγηση

Το επίπεδο επιτυχίας των εκπαιδευτικών στόχων θα αξιολογηθεί μέσα από:

- *Σύντομη συζήτηση των μελετών περιπτώσεων με τη μορφή δοκιμίων*
- *Ομαδική συζήτηση*
- *Συνεντεύξεις ένας προς έναν με τον καλλιτέχνη/εκπαιδευτή*
- *Εργασίες με βάση την τέχνη*

Άσκηση αξιολόγησης

Η αξιολόγηση αυτής της ενότητας βασίζεται στην παρουσίαση της κατάλληλης κατανόησης των όρων που παρουσιάστηκαν και των θεμάτων που επεξηγήθηκαν κυρίως μέσα από την παρουσίαση των μελετών περιπτώσεων που θα εφαρμοστούν στις προτάσεις των συμμετεχόντων για σχετικά καλλιτεχνικά project. Οι εκπαιδευόμενοι που συμμετέχουν θα σχηματίσουν ομάδες των 4-5 ατόμων, εξαρτάται και από την τελική συμμετοχή, και θα συζητήσουν, κρατώντας, παράλληλα, σημειώσεις, για περίπου 25-30 λεπτά ποιο καλλιτεχνικό project σχετικά με τη συλλογική, κοινωνική πρακτική θα προτείνουν αντλώντας έμπνευση από τα παραδείγματα που παρουσιάζονται από τους εκπαιδευτές.

Στη συνέχεια, θα λάβει χώρα ένας ίσος αριθμός παρουσιάσεων των εκπαιδευόμενων, διάρκειας 5-10 λεπτών, που θα περιγράψουν την ιδέα και τις προτάσεις τους και θα δοθεί χρόνος για ανατροφοδότηση και ανταλλαγή απόψεων από άλλες ομάδες/γκρουπ κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Στη συνέχεια, θα εκφράσουν τον βαθμό της κατανόησης των βασικών εννοιών μέσα από μία δημιουργική, με τη βοήθεια της φαντασίας και επικοινωνιακή διαδικασία κατά την οποία καλούνται να βάλουν σε εφαρμογή τις νεοαποκτηθείσες γνώσεις στην προσπάθειά τους να αναπτύξουν και να υποστηρίξουν μία πρόταση καλλιτεχνικού project που βασίζεται στις έννοιες της κοινωνικής, συμμετοχικής πρακτικής και σχετίζεται άμεσα με την έννοια δημιουργικής βελτίωσης του δημόσιου χώρου (creative place-making). Η προσέγγιση αυτή αποφεύγει τη λογική του σωστού/λάθους όπως στα ερωτηματολόγια και στα τεστ πολλαπλής επιλογής και δίνει την ευκαιρία στους συμμετέχοντες να χρησιμοποιήσουν την κατανόηση που απέκτησαν, επικοινωνιακά, αναφέροντας πολλαπλές κατευθύνσεις τις οποίες μπορούν να πάρουν τα έργα τους, μεταξύ άλλων τις αρχές που παρουσιάστηκαν σε αυτούς. Πρόκειται για έναν ανοιχτό τρόπο με πολλαπλές μεθόδους, ωστόσο χειροπιαστό, αξιολόγησης της ικανότητάς τους να κάνουν τω όντι χρήση της πληροφορίας και των γνώσεων που απέκτησαν, κυριολεκτικά στην πράξη.

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Κεφάλαιο 2.1: Καλλιτεχνική έκφραση και δημιουργία νοήματος

Εισαγωγή

«Το έργο τέχνης δεν αποτελεί αποθετήριο νοήματος αλλά ένας τόπος για δημιουργία νοήματος».

Nicholas Addison

Το κεφάλαιο αυτό εστιάζει στην καλλιτεχνική έκφραση και τη σχέση της με τη δημιουργία νοήματος και σε επίπεδο θεατή και σε επίπεδο καλλιτέχνη. Η καλλιτεχνική έκφραση θεωρούνταν, ιδιαίτερα κατά τις δεκαετίες του '60 και του '70 ως μία δίχως διαμεσολάβηση εκδήλωση του εσωτερικού εαυτού μέσω καλλιτεχνικών μέσων, γεγονός που επηρέασε την εκπαίδευση για την τέχνη, γεγονός που συχνά αναφέρεται ως ένα παράδειγμα εξπρεσιβισμού. Η μεταμοντέρνα θεωρία δείχνει ότι η έκφραση διαμεσολαβείται πάντοτε από την κουλτούρα. Επιπλέον, οι ιδέες που εκφράζονται σε ένα έργο τέχνης εξαρτώνται και από το υπόβαθρο του κάθε θεατή και τις διαδικασίες δημιουργίας νοήματος. Ο συναισθηματικός αντίκτυπος των έργων τέχνης δεν μπορεί να διαχωριστεί από τους τρόπους με τους οποίους τίθενται σε κίνηση αυτές οι διαδικασίες σκέψης, αλλά το αποτέλεσμά τους εξαρτάται από τον θεατή. Στη σύγχρονη τέχνη υπάρχει η πολυσημία καθώς το ίδιο έργο μπορεί να έχει διαφορετικά νοήματα για διαφορετικούς ανθρώπους και ως εκ τούτου μπορεί να ερμηνευτεί με διαφορετικούς, αλλά πολλές φορές εξίσου έγκυρους τρόπους. Στο κεφάλαιο αυτό θα παρουσιαστούν οι οπτικές της έκφρασης, οι παράγοντες που επηρεάζουν τη δημιουργία νοήματος από τους θεατές και ο ρόλος της επίδρασης σε αυτές τις διαδικασίες.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση του κεφαλαίου αυτού, οι εκπαιδευόμενοι θα μπορούν να:

- Εντοπίζουν βασικούς ορισμούς και θεωρητικές προσεγγίσεις της καλλιτεχνικής έκφρασης

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

- Ορίσουν τι είναι δημιουργία νοήματος όσον αφορά σε ένα έργο τέχνης
- Εντοπίζουν τουλάχιστον 3 έργα τέχνης με πολλαπλές ερμηνείες
- Συζητούν για την πολυσημία (διαφορετικές ερμηνείες ενός έργου τέχνης) ως βασική πτυχή της σύγχρονης τέχνης και δημιουργούν ένα σχέδιο ενός πολύσημου έργου τέχνης
- Αναγνωρίζουν τον συναισθηματικό αντίκτυπο ενός έργου τέχνης ως βάση για τις διαδικασίες σκέψης
- Αξιολογούν ένα έργο τέχνης με βάση πόσο καλά συνεργάζονται η συναισθηματική έκφραση και η επικοινωνία ιδεών

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Κεφάλαιο 2.1.: Καλλιτεχνική έκφραση και δημιουργία νοήματος

Εισαγωγή

Αυτό το κεφάλαιο περιλαμβάνει:

- Θεωρητικά ζητήματα σχετικά με την έκφραση
- Έκφραση συναισθήματος και επικοινωνία νοήματος μέσα από καλλιτεχνικές πρακτικές
- Μελέτες περίπτωσης συγκεκριμένων συλλογικών καλλιτεχνικών έργων και καλλιτεχνικών projects

Τι είναι έκφραση; Είναι σημαντικό? Γιατί; Τι νομίζετε;

- Η έκφραση έχει οριστεί από τον John Dewey (1880/1934) ως η συνειδητή, εκούσια δραστηριότητα με την οποία ο καλλιτέχνης δημιουργεί, δηλαδή εκφράζει, κάτι που στη συνέχεια ενσωματώνει στο υλικό μέσο.
- Σύμφωνα με τον Dewey, η έκφραση ορίζεται ως πράξη και ως αντικείμενο.

Ο Dewey ως φιλόσοφος και εξειδικευμένος εκπαιδευτικός ασκεί μεγάλη επιρροή στην καλλιτεχνική εκπαίδευση.

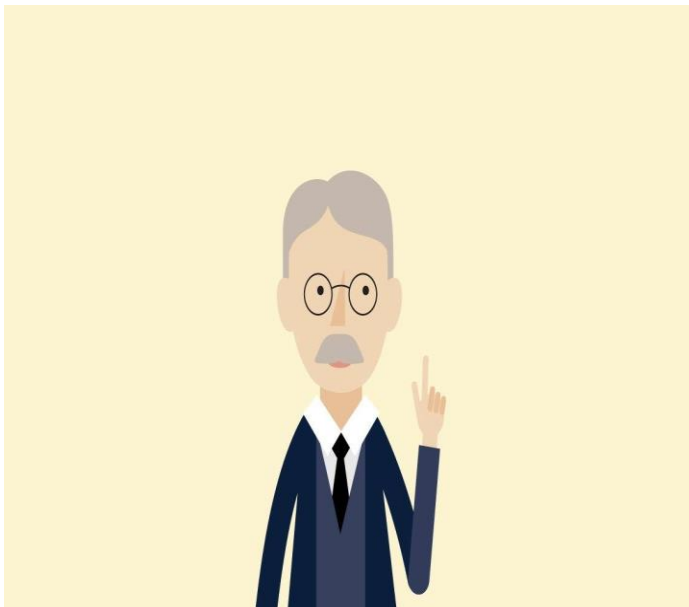

Figure 1 Dewey, J. (1980)

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Η δημιουργική πρακτική είναι ένας τρόπος σκέψης που λειτουργεί κάνοντας σαφές το έργο της σκέψης (Bourdieu 1990, η λογική της δράσης).

Χαρακτηριστικά της Έκφρασης

1. Η έκφραση είναι σκέψη στην πράξη.
2. Η έκφραση επιτυγχάνεται με κοινωνικές και κοινωνικά διαμορφωμένες συμβάσεις.
3. Αυτό που νοείται ως καθαρό, αδιαμεσολάβητο εσωτερικό συναίσθημα πρέπει να μεταφραστεί σε οπτικό πράγμα ακολουθώντας ορισμένες πολιτισμικά διαμεσολαβούμενες καλλιτεχνικές συμβάσεις. Ένα αίσθημα, ένα συναίσθημα ή μια ιδέα, που εκφράζεται μέσω της καλλιτεχνικής πρακτικής σε μια εικαστική μορφή, μεταφράζεται, κατά μία έννοια, σε καλλιτεχνικό μέσο.

Επομένως, ό,τι συχνά θεωρείται αγνό, φυσικό και ανεπιτήδευτο (για παράδειγμα, ένα συναίσθημα) πρέπει να αποδοθεί μέσω κάποιου είδους καλλιτεχνικής γλώσσας, ώστε να διαμορφώνεται το ίδιο πολιτισμικά και κοινωνικά με αισθητικούς και σημειωτικούς όρους. **Το έργο τέχνης δεν είναι μια αντανάκλαση ενός συναισθήματος ή μιας ιδέας. Είναι η ιδέα σε υλική μορφή.**

Figure 2 Dafiotis P., *The Benevolent Trap*, 2010, collaborative Installation detail, intervention by N. Addison. London, IOE, Art studios

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

4. Η έκφραση δίνει την απάντηση στο πρόβλημα του πώς να δώσετε υλική μορφή σε μια δημιουργική ιδέα.
5. Πρόκειται για τη σκέψη μέσω (καλλιτεχνικών) υλικών που μπερδεύουν τη λογική και το συναίσθημα, τη σκέψη και την ύλη, το σώμα και το μυαλό.
6. Η έκφραση βασίζεται στη δημιουργική σκέψη μέσω της δράσης.

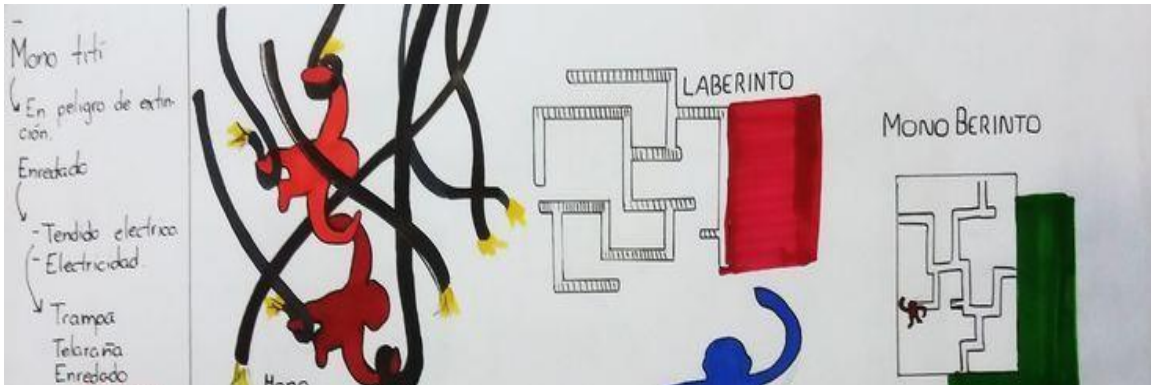

Figure 3 Addison, N. (2005), *Expressing the Not Said: Art and Design and the Formation of Sexual Identities*.

Αυτό που μετράει δεν είναι το αφηρημένο εσωτερικό συναίσθημα αυτό καθαυτό ή η έκφρασή του, αλλά η διαδικασία υλοποίησης δημιουργικών ιδεών μέσω εκφραστικών μέσων που καταλήγει σε ένα έργο τέχνης που μπορεί να προκαλέσει σκέψεις και συναισθήματα τόσο στον δημιουργό όσο και στους θεατές.

Οι τρόποι επικοινωνίας του νοήματος (ή των συναισθημάτων για αυτό το θέμα) διαμεσολαβούνται πάντα κοινωνικά και πολιτισμικά είτε σχετίζονται με τις τέχνες είτε όχι. Επομένως, οποιαδήποτε μορφή έκφρασης, ειδικά στις τέχνες (ένας τομέας στον οποίο κάποιος πρέπει να έχει την ελάχιστη εκπαίδευση για να κατανοήσει ότι τα έργα τέχνης έχουν νόημα) δεν είναι και δεν μπορεί να είναι κάποιο είδος φυσικής, απλοϊκής μεταγραφής του συναισθήματος σε εικαστική τέχνη, δεδομένης ότι μια τέτοια μετάφραση ενσωματώνει, χρησιμοποιεί και αποτελεί μέρος υφιστάμενων συμβάσεων που είναι κοινωνικά δομημένες, όπως φαίνεται από τη θεωρία του Πολυτροπικού (βλ. το έργο των Gunther Kress, Van Leeuwen, Carey Jewitt).

7. Έκφραση ως μετάφραση στη γλώσσα της τέχνης

«Ολόκληρη η έννοια της «εσωτερικής εμπειρίας» εισέρχεται στη συνείδησή μας μόνο αφού βρει μια γλώσσα που καταλαβαίνει το άτομο... Αυτή η «μετάφραση» προηγείται, όντως αποτελεί, κάθε σχηματοποιημένη έκφραση...»

(Foster αναφέρεται στο Addison 2005)

Ο Nicholas Addison, κορυφαίος θεωρητικός της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης λέει για την Έκφραση:

“Είναι αλήθεια ότι στην περίπτωση μιας απλής απόκρισης σε εξωτερικά ερεθίσματα, η προκύπτουσα έκφραση θα είναι ένας μόλις ακούσιος ήχος ή μια χειρονομία, αλλά, πιο συχνά, οι εκφραστικές μορφές νοούνται ως σκόπιμες πράξεις που ενημερώνουν τους άλλους για κάτι που διαφορετικά θα παρέμενε κρυφό. Με αυτή την έννοια, οι εκφράσεις είναι σημεία ενθουσιασμού που δημιουργούνται για να παράγουν κοινωνικά αποτελέσματα”. ΤΙ ΝΟΜΙΖΕΤΕ?

8. Η έκφραση συχνά διαφοροποιείται από άλλα είδη επικοινωνίας όπως η περιγραφή ή η αφήγηση γιατί σχετίζεται αποκλειστικά με την υποκειμενικότητα του δημιουργού, τον εσωτερικό του κόσμο.

Πολλοί κατανοούν αυτόν τον κόσμο ως κάτι που πηγάζει αποκλειστικά από τον εαυτό τους, ακόμα κι αν η υποκειμενικότητα θεωρείται ως ένα φαινόμενο που διαμορφώνεται από τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις της ιστορικής και πολιτιστικής κατάστασης των ανθρώπων... Η δημιουργία τέχνης λέγεται ότι επιτρέπει στους νέους να αναγνωρίσουν τις αισθηματικές ή συναισθηματικές δυνατότητες της ανθρώπινης εμπειρίας

Η καλλιτεχνική έκφραση ως κάτι πιο πλούσιο από την αφηρημένη σκέψη

Ο Paul Crowther ορίζει το έργο τέχνης ως κάτι σταθερό (που έχει υλική μορφή) αλλά φορτισμένο με σημειωτική και εννοιολογική ενέργεια.

Αυτή η συγχώνευση των αισθήσεων και του εννοιολογικού επιτρέπει στην τέχνη να εκφράσει κάτι βαθύτερο και τον πλούτο κάτι που έχει υλική ύπαρξη με τρόπο

που ξεφεύγει από τους τρόπους αφηρημένης σκέψης, όπως η φιλοσοφία." ΤΙ ΝΟΜΙΖΕΤΕ;

(Crowther, P. (1993) Art and Embodiment. Oxford: Clarendon Press. σελ. 5, που αναφέρεται στο Addison 2005)

«Το έργο τέχνης δεν είναι μια αποθήκη νοήματος, αλλά ένας χώρος για τη δημιουργία νοήματος»

Addison (1999, σελ. 36)

4 λεπτά βίντεο για παρακολούθηση.

https://www.youtube.com/watch?v=HoXyw909Qu0&ab_channel=TED

(Σημειώστε ότι για τους υπότιτλους μπορείτε να επιλέξετε οποιαδήποτε γλώσσα χρησιμοποιείται στο έργο Come2art από τις ρυθμίσεις βίντεο.)

Πολυσημία Τέχνης και Έκφρασης

Η τέχνη μπορεί να σημαίνει διαφορετικά πράγματα για διαφορετικούς ανθρώπους:
Πολυσημία

Όπως εξηγούν οι Addison και Burgess (2008, σελ. 60), «Στις οπτικές τέχνες, η εικόνα ή το αντικείμενο είναι ένα είδος σημείου ή συμπλέγματος σημείων που δημιουργούνται από μία σχέση μεταξύ του σημαίνοντος (χρώματα, γραμμές, ήχοι, υφές, όγκοι) και του σημαινόμενου (ενώσεις, αναπαραστάσεις), τα οποία οδηγούν σε συγκεκριμένα αναφερόμενα (τα πράγματα που βλέπουμε, οι εμπειρίες που αισθανόμαστε, τα πραγματικά γεγονότα). Για τον θεατή, η αναγνώριση αυτή δηλώνει τη σημασία των σημείων για τον δημιουργό και τους καλεί να βγάλουν νόημα από αυτά, δηλαδή να τους αποδώσουν συγκεκριμένα νοήματα (έννοιες) και αυτές ενδεχομένως να είναι διαφορετικές για τους διαφορετικούς αναγνώστες». Η πολυσημία ως δυνατό σημείο της τέχνης συνηθίζεται στη σύγχρονη τέχνη.

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Τα έργα τέχνης είναι πολλές φορές διφορούμενα και ανοιχτά και ως εκ τούτου υπάρχει η τάση να δημιουργούν διαφορετική ανταπόκριση, σκέψεις, επιρροές σε ανθρώπους με βάση τα διαφορετικά ενδιαφέροντα, τις ευαισθησίες και το εκπαιδευτικό υπόβαθρο. ΤΙ ΠΙΣΤΕΥΕΙΣ ΓΙ' ΑΥΤΟ;

Όπως εξηγεί ο Jacques Rancière, στο επιδραστικό κείμενό του «Τα χειραφετημένα έργα των θεατών που είναι κανονιστικά και έχουν μόνο μία έγκυρη ερμηνεία δεν αφήνουν χώρο στους θεατούς να δημιουργήσουν νόημα και να σκεφτούν ελεύθερα. Ως εκ τούτου, μπορεί να έχουν ένα αποχαυνωτικό αποτέλεσμα στους θεατές αντί να διευρύνουν τους ορίζοντές τους σε εναλλακτικούς τρόπους σκέψης.

Ως εκ τούτου, πολυσημία είναι να αντιλαμβανόμαστε την αβεβαιότητα του καλλιτεχνικού έργου ως πιθανή δύναμη αντί για εγγενή αδυναμία.

Figure 4 Rancière, J. (1997). *The Emancipated Spectator*. Artforum

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Μελέτη περίπτωσης

1. Broken Fingaz

Κάντε τους να εξαφανιστούν με τον πιο «αναίμακτο τρόπο»

Η Broken Fingaz, μία συλλογικότητα που αποτελείται από τέσσερις καλλιτέχνες, δημιούργησαν μία τοιχογραφία για να τονίσουν πόσο άρατοι είναι οι άστεγοι στον δημόσιο χώρο. Δημιουργούν συναισθηματική αλλά και γνωστική απόκριση με την ισχυρή αντίθεση μεταξύ της ποπ κολτούρας που σχετίζεται με τις οπτικές συμβάσεις και τους συμβολισμούς. Φαίνεται να ζητούν από τους άστεγους να εξαφανιστούν με τον πιο αναίμακτο τρόπο. Χρησιμοποιώντας την ειρωνεία και την κοινωνική κριτική, ταυτόχρονα παραμένουν κάπως αποτελεσματικοί, χρησιμοποιώντας πορτραίτα τα οποία ενώ δεν ωραιοποιούν τους απεικονιζόμενους άστεγους ανθρώπους, τους μεταφράζουν ως οπτικά όντα με τον καθένα να φέρει τη δική του προσωπική ιστορία.

Παρακολουθήστε ένα βίντεο που καταγράφει τη δημιουργική διαδικασία: <https://vimeo.com/239621382>

Figure 5 Highlighting differences in the social sphere, <https://brokenfingaz.com/portland-bad-karma-mural/>

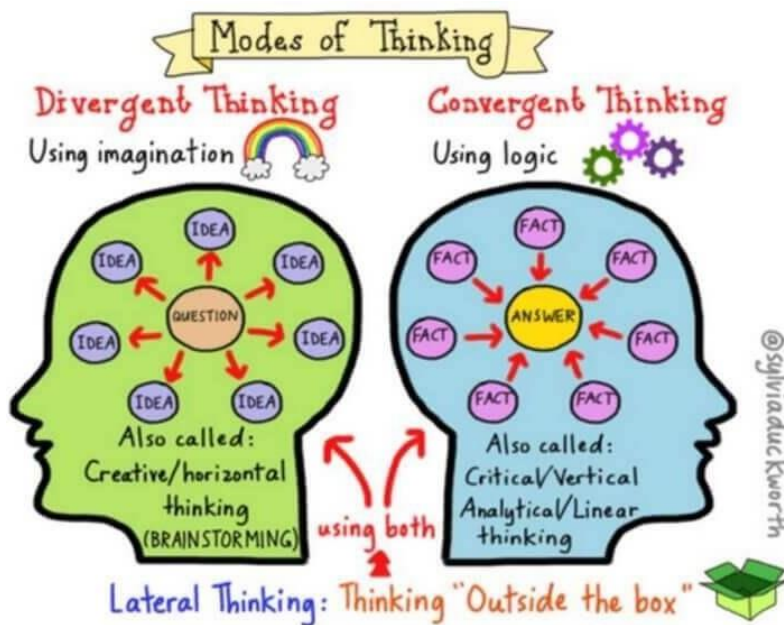
This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Όπως λέει η συλλογικότητα: «Γνωρίσαμε πολλούς ενδιαφέροντες ανθρώπους που ζουν στους δρόμους του Πόρτλαντ, ακούσαμε τις ιστορίες τους και τις ζωγραφίσαμε και μετά ζωγραφίσαμε αυτόν τον τεράστιο τοίχο των πορτρέτων τους σε ένα κτίριο στην πόλη».

Ο Henri Lefebvre παρατήρησε: «Στο βαθμό που ο αφηρημένος χώρος [του μοντερνισμού και του κεφαλαίου] τείνει προς την ομοιογένεια, προς την εξάλειψη των υφιστάμενων διαφορών ή ιδιαιτεροτήτων, κανένας νέος χώρος δεν μπορεί να γεννηθεί (δημιουργηθεί) αν δεν τονίσει τις διαφορές». Επιπλέον, ο Lefebvre εξηγεί ότι «ο δημόσιος χώρος είναι ένα (κοινωνικό) προϊόν... ο χώρος που προκύπτει λειτουργεί επομένως και ως εργαλείο σκέψης και δράσης...». Αυτές οι συλλογικές τοιχογραφίες ενσωματώνουν φυσικά ένα κάλεσμα για δράση μέσω της έμφασης στις κοινωνικές διαφορές.

ΤΙ ΝΟΜΙΖΕΤΕ? Πρόσκληση για συζήτηση

Προαιρετικό βίντεο για την αμφισημία και τη δημιουργική σκέψη

https://www.youtube.com/watch?v=ZcFRfJb2ONk&ab_channel=TEDxTalks

Έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον από το 3ο λεπτό και μετά.

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Δημιουργία Τέχνης: Σκέψεις και Συναισθήματα που Πυροδοτούνται

Η πρόκληση είναι να χρησιμοποιηθούν τα καλλιτεχνικά μέσα σε αυτό που περιγράφεται ως «ευφυής δημιουργία» με τέτοιο τρόπο ώστε η δημιουργία τέχνης για έννοιες να συνδυάζει το συναίσθημα και τη σκέψη. Σε αυτό το μοντέλο, τα έργα τέχνης παράγουν εφέ, συναισθήματα και, ταυτόχρονα, πυροδοτούν σκέψεις, ακόμη και σε συγκεκριμένα θέματα όπως τα κοινωνικά προβλήματα.

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Κεφάλαιο 2.2: Συνεργατική και κοινωνική (socially engaged) καλλιτεχνική πρακτική

Εισαγωγή

Το κεφάλαιο 2 επικεντρώνεται στη συνεργατική και την κοινωνική (socially engaged) καλλιτεχνική πρακτική. Καλύπτει τα παρακάτω θέματα: Τι είναι κοινωνικά ευαίσθητη τέχνη, όπως επίσης και προσεγγίσεις για συμμετοχικά καλλιτεχνικά project με έμφαση στη συμμετοχή κοινοτήτων.

Επιπλέον, θα συζητηθούν μελέτες περίπτωσης συμμετοχικών καλλιτεχνικών project. Το κεφάλαιο αυτό θα επικεντρωθεί κυρίως στην «Κοινωνική στροφή» της τέχνης, την αξία, το σκεπτικό και τα θέματα που αφορούν στην τέχνη που είναι κοινωνικά ευαίσθητη, όπως επίσης και στη συμμετοχική τέχνη. Η έμφαση δίνεται σε καλλιτεχνικά project που έχουν σκοπό να δώσουν φωνή σε μια κοινωνία με διακρίσεις ή ευάλωτη.

Επιπλέον, η έννοια της «εκπαιδευτικής στροφής» της σύγχρονης τέχνης όπως περιγράφεται από τον Irit Rogoff το 2008 η οποία προέρχεται από τον όρο social term (κοινωνικό όρο) (C. Bishop, 2006) θα παρουσιαστεί ώστε να τονίσει την αυξανόμενη συγχώνευση των εκπαιδευτικών project και των εικαστικών τεχνών στις συμμετοχικές πρωτοβουλίες με βάση την τέχνη στον ενδιάμεσο χώρο μεταξύ της κοινωνικά ευαίσθητης τέχνης και της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την ολοκλήρωση του κεφαλαίου αυτού, οι εκπαιδευόμενοι θα μπορούν να:

- Αναγνωρίζουν βασικές περιπτώσεις συμμετοχικής καλλιτεχνικής πρακτικής
- Ορίζουν την έννοια της «κοινωνικής στροφής» στις εικαστικές τέχνες
- Ορίζουν τον όρο «εκπαιδευτική στροφή» στις εικαστικές τέχνες
- Περιγράψουν βασικά χαρακτηριστικά των συλλογικών δημιουργικών πρακτικών

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

- Συζητήσουν τα οφέλη για τα μέλη της κοινότητας από ένα συμμετοχικό και συμπεριληπτικό καλλιτεχνικό project
- Περιγράψουν τη σημασία της διαπροσωπικής επικοινωνίας, της διαπραγμάτευσης και της ενσυναίσθησης στη συλλογική τέχνη
- Προχωρήσουν σε μία σύντομη πρόταση για ένα συλλογικό καλλιτεχνικό project προτείνοντας το θεματικό και εννοιολογικό του περιεχόμενο

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

2.2.1 Κοινωνικά ευαίσθητη και συμμετοχική καλλιτεχνική πρακτική

Εισαγωγή

Η κοινωνικά ευαίσθητη καλλιτεχνική πρακτική περιγράφει την τέχνη που είναι συλλογική, συχνά συμμετοχική και περιλαμβάνει άτομα που αποτελούν το μέσο ή το υλικό του έργου.

Αυτό το κεφάλαιο καλύπτει τα ακόλουθα θέματα:

- Τι είναι η κοινωνικά ευαίσθητη τέχνη;
- Προσεγγίσεις σε συμμετοχικά έργα τέχνης με έμφαση στη συμμετοχή της κοινότητας
- Οι περιπτώσιολογικές μελέτες

Περίπτωση 1η: Τοιχογραφία Mural Arts Philadelphia

Putting Injustice on Public View: Συμμετοχικά έργα τέχνης από το πρόγραμμα τοιχογραφιών της Φιλαδέλφειας

The Justice Portraits, "Mural Arts Philadelphia"

Figure 6 *Prophesied* © 2020 City of Philadelphia Mural Arts Program / Russell Craig, *the African. American Museum in Philadelphia, 701 Arch Street.* Photo by Steve Weinik.

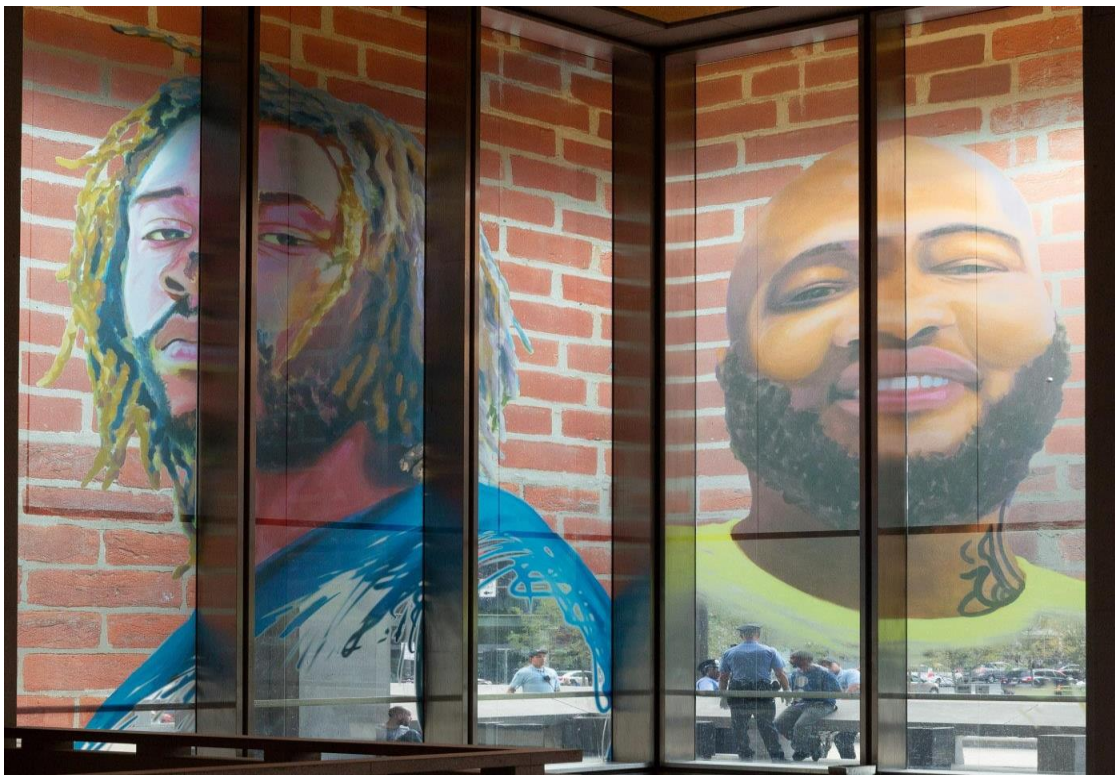

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Δίνοντας φωνή και προβολή σε πρώην έγκλειστα μέλη της κοινότητας.

Το πρόγραμμα Mural Arts είναι ένα πρόγραμμα ενδυνάμωσης. Ενδυναμώνει τις κοινότητες με τοιχογραφίες που εμπνέουν, είναι συναφείς και εμπνέουν τη συζήτηση. Ενδυναμώνει την ευρύτερη κοινωνία προαναγγέλλοντας τις αξίες της δικαιοσύνης, της ισότητας και της προόδου. Ενισχύει τους καλλιτέχνες παρέχοντας καμβάδες σε παραγκωνισμένες γειτονιές και περιοχές με λαθρεμπόριο, δίνοντας τους τη δυνατότητα να κατανοήσουν τη δύναμή τους ως φορέα αλλαγής που θα φέρει στο προσκήνιο του δημόσιου διαλόγου ζητήματα κοινωνικά και πολιτικά. Τα λανθάνοντα μηνύματα που είναι ζωγραφισμένα στους τοίχους αυτούς έχουν δώσει στο πρόγραμμα Mural Arts τη δυνατότητα να επιφέρει αλλαγή.

Η συμμετοχική τέχνη προωθεί την κοινωνική ένταξη

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Τοιχογραφία-έργο τέχνης που παρουσιάζει ένα πρόγραμμα απεξάρτησης από τα ναρκωτικά για μη προνομιούχους νέους μέσω της συμμετοχής στη συλλογική δημιουργία τέχνης. Αυτές οι τοιχογραφίες δημιουργούνται από μέλη της Mural Arts Philadelphia. Προσελκύει τον θεατή μέσα από απλά πορτρέτα που απεικονίζουν νέους ανθρώπους που ήταν έγκλειστοι, άρα αποκομμένοι από τη δημόσια και κοινωνική ζωή, στερούμενοι την ορατότητα και την ικανότητα να αλληλεπιδρούν ώστε να ακουστεί η φωνή τους.

Η τοιχογραφία αυτή, μέσα από την τοποθεσία, τη χρήση της κλίμακας, την άμεση οπτική επαφή σε πολλές περιπτώσεις, που «επιστρέφει τη ματιά των θεατών» και τη θεαματική συμμετρία μετατρέπει τους εικονιζόμενους σε σημαντικούς, παρόντες και πρόθυμους να ενταχθούν εκ νέου στη δημόσια σφαίρα με αυτοπεποίθηση.

«Τα πορτρέτα της δικαιοσύνης μας καλούν να αλλάξουμε τον τρόπο που βλέπουμε τους ανθρώπους που εμπλέκονται στο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης της πόλης μας [...] Αυτά τα εντυπωσιακά πορτρέτα υπενθυμίζουν σε όλους όσους τους βλέπουν ότι οι πρώην φυλακισμένοι είναι αξιόλογοι άνθρωποι με περίπλοκη ζωή και ικανότητα αλλαγής, όχι ως προβλήματα που απαιτούν λύση».

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Περίπτωση 2η

Θα δούμε δύο παραδείγματα συμμετοχικής και κοινωνικά ευαίσθητης καλλιτεχνικής πρακτικής, το πρώτο από τη δεκαετία του '90 και τη διάσημη καλλιτέχνη του πεδίου, Suzanne Lacy, το άλλο από ένα πρόσφατο παράδειγμα μιας συλλογικότητας που κέρδισε το υψηλό κύριος βραβείο Turner το 2015 για το έργο τους που περιλαμβάνει συμμετοχή της κοινωνίας και δημιουργική βελτίωση του δημόσιου χώρου.

1. The roof is on Fire (1994), Όκλαντ, Καλιφόρνια

Συμμετοχική τέχνη που προάγει την κοινωνική ένταξη μέσω του διαλόγου.

Η Suzanne Lacy, ο Chris Johnson και η Annice Jacoby δημιούργησαν την πρώτη μεγάλης κλίμακας καλλιτεχνική εκδήλωση της TEAM, στην οποία συμμετείχαν 220 μαθητές γυμνασίου σε αυτοσχέδιες και αρετουσάρετες συζητήσεις για την οικογένεια, τη σεξουαλικότητα, τα ναρκωτικά, τη μουσική, τη γειτονιά και το μέλλον καθώς κάθισαν σε 100 σταθμευμένα αυτοκίνητα στο γκαράζ μιας ταράτσας.

FIGURE 3. *The Roof Is on Fire*, performance with 220 teenagers, by Suzanne Lacy, Annice Jacoby, and Chris Johnson, Oakland, California (1994). Courtesy of Suzanne Lacy. Photograph by Sosa.

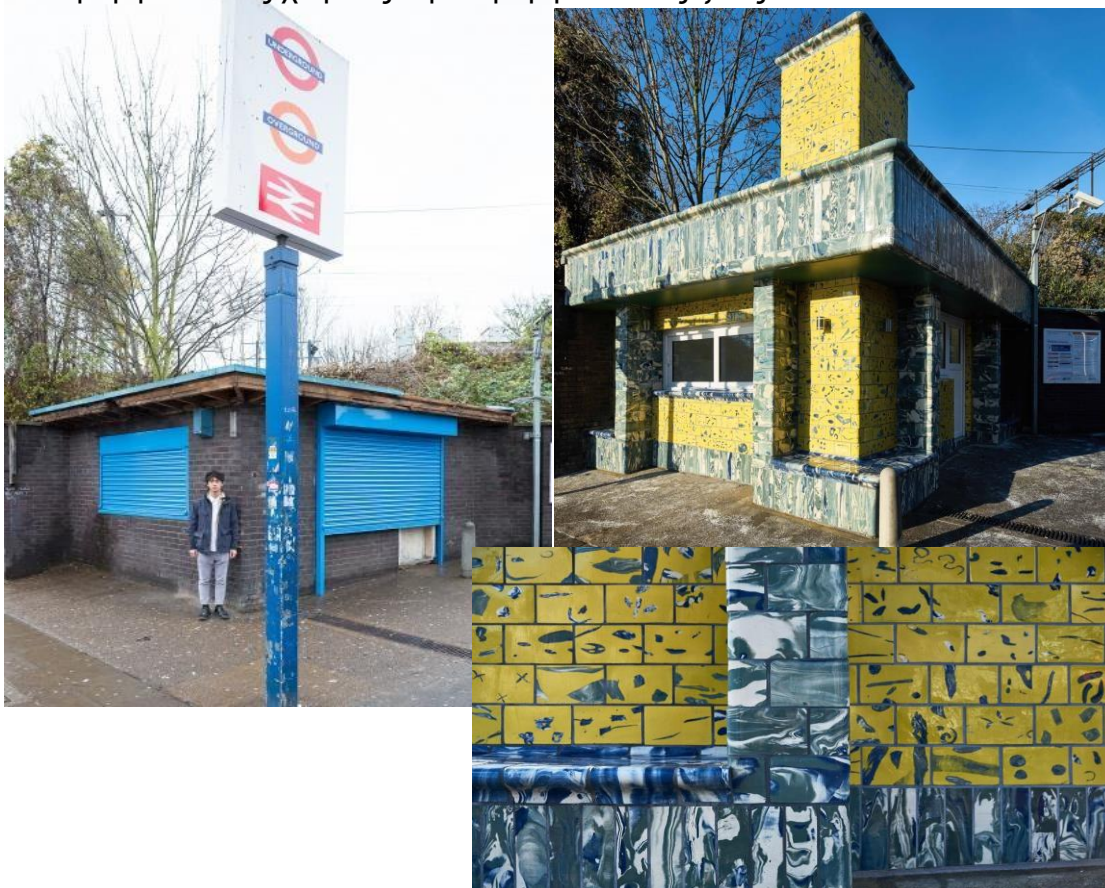
This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

2.2015 TURNER AWARD ARTISTS: ASSEMBLE

Συμμετοχική πρακτική που προωθεί την κοινωνική ένταξη μέσω της δημιουργίας θέσεων εργασίας

Η Assemble είναι μία συλλογικότητα με έδρα το Λονδίνο που ασχολείται με τα πεδία της τέχνης, του σχεδίου και της αρχιτεκτονικής για να δημιουργήσει από κοινού project μαζί με κοινότητες που τις χρησιμοποιούν και τις κατοικούν. Αυτοί οι αρχιτεκτονικοί χώροι και τα περιβάλλοντα προάγουν άμεση δράση και ενισχύουν την ευαισθησία του να κάνει κάποιος κάτι μόνος του. Προσλαμβάνουν μαθητευόμενους που αποκτούν πολύτιμη εμπειρία.

Μεταμορφώνοντας χώρους – μεταμορφώνοντας ζωές

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Τα πλακάκια κατασκευάστηκαν από την Assemble με δύο μαθητευόμενους μέσω ενός προγράμματος εκπαίδευσης στον χώρο εργασίας.

Βίντεο από τη δημιουργία του

έργου: https://www.youtube.com/watch?v=J7oSzKwmD9s&t=288s&ab_channel=ArtontheUnderground

Η τέχνη μετά την «κοινωνική στροφή»

Η κοινωνικά ευαίσθητη τέχνη που λειτουργεί υπό τον ευρύ όρο της «κοινωνικής στροφής», ένας όρος που εισήχθη το 2006, τείνει να λαμβάνει χώρα εκτός μουσείων ή γκαλερί. Επειδή μεγάλο μέρος της τέχνης είναι συνεργατικό και επικεντρώνεται στην εποικοδομητική κοινωνική αλλαγή, σπάνια είναι εμπορική ή βασισμένη σε αντικείμενα.

<https://www.tate.org.uk/art/artterms/s/socialturn#:~:text=The%20term%20was%20coined%20by,it%20not%20always%20the%20case>

Ο όρος «εκπαιδευτική στροφή» στις εικαστικές τέχνες

Ο όρος, που εισήχθη το 2008, περιγράφει το αυξανόμενο ενδιαφέρον των καλλιτεχνών για την εκπαίδευση. Μερικοί καλλιτέχνες δημιουργούν χώρους μάθησης που είναι ταυτόχρονα έργα τέχνης (συχνά έργα τέχνης εγκατάστασης),

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

άλλοι δημιουργούν έργα τέχνης που γιορτάζουν ή παρεμβαίνουν στην εκπαίδευση μέσω δραστηριοτήτων, μαθητειών, παραστάσεων.

Το παράδειγμα του Thomas Hirschhorn

Ο Thomas Hirschhorn είναι ένας γνωστός καλλιτέχνης και το έργο του αποτελεί εύστοχο παράδειγμα πρακτικών σύγχρονης τέχνης που προσπαθεί να συμπεριλάβει τα μέλη της κοινότητας στην εκμάθηση μέσω πόρων και χώρων που παρέχονται σε προσωρινές εγκαταστάσεις τέχνης.

Πρόκειται για ένα παράδειγμα δημιουργικής βελτίωσης του δημόσιου χώρου, αν και αποτελεί έργο ενός μοναχικού καλλιτέχνη (ο οποίος βέβαια έχει βοηθούς για να δημιουργήσει αυτούς τους χώρους), οι εγκαταστάσεις που προκύπτουν λειτουργούν ως μη τυπικές βιβλιοθήκες ή χώροι μάθησης με τη συμμετοχή του κοινού.

Figure 7 Thomas Hirschhorn "Gramsci Monument" in New York

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Η σειρά σας!

Διατυπώστε μία σύντομη πρόταση για ένα συλλογικό καλλιτεχνικό project προτείνοντας το θεματικό και εννοιολογικό του περιεχόμενο.

Περιηγηθείτε στα παραδείγματα που δίνονται στις παραπάνω πηγές και κάντε μία πρόταση για ένα κοινωνικά ευαίσθητο και συμμετοχικό καλλιτεχνικό project που μεταμορφώνει προσωρινά έναν χώρο σε κέντρο διαπροσωπικής επικοινωνίας και οπτικής μεταμόρφωσης των χαρακτηριστικών του κατά τη διάρκεια του project.

Οι συμμετέχοντες μπορούν επίσης να εμπνευστούν από συλλογικά project με τη συμμετοχή της κοινότητας από την ακόλουθη ιστοσελίδα που χαρτογραφεί τη σχετική πρακτική

<https://www.suzannelacy.com/performance-installation> και, ιδιαίτερα, περιπτώσεις όπως το The Crystal Quilt (1985-1987): <https://www.suzannelacy.com/performance-installation#/the-crystal-quilt/>.

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Κεφάλαιο 2.3: Μελέτες περίπτωσης συνεργατικής έκφρασης και απόκτησης δεξιοτήτων ζωής

Εισαγωγή

Το 3ο Κεφάλαιο επικεντρώνεται στην κοινωνικά ευαίσθητη και συμμετοχική καλλιτεχνική πρακτική όσον αφορά στα προβλεπόμενα αποτελέσματα για τις δεξιότητες ζωής που μπορεί να αποκτηθούν από τα μέλη της κοινότητας ή άλλους συμμετέχοντες κατά τη διάρκεια της δημιουργικής διαδικασίας. Το κεφάλαιο αυτό παρουσιάζει ποια είναι η λογική για τη συμμετοχική έκφραση ως παράγοντα ενίσχυσης ατόμων και κοινοτήτων. Επιπλέον, δίνει έμφαση σε συμμετοχικές καλλιτεχνικές πρακτικές ως τη βάση για την ανάπτυξη συναισθηματικών, γνωστικών και κοινωνικών δεξιοτήτων. Θα παρουσιαστούν μελέτες περίπτωσης και τα αποτελέσματά τους, προβλεπόμενα και πιθανά εμπόδια σε αντιφάσεις μεταξύ των δηλωμένων σκοπών και θα επεξηγηθούν οι πραγματικές μέθοδοι που θα εφαρμοστούν. Στην ουσία, το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στο προηγούμενο (2.2) προσθέτοντας τον παράγοντα της απόκτησης δεξιοτήτων ζωής και εστιάζοντας στα μακροπρόθεσμα οφέλη που θα έχουν τα εν λόγω project που βασίζονται στην τέχνη και τις προϋποθέσεις ή τους παράγοντες που επιδρούν στην αποτελεσματικότητά τους από αυτή την άποψη.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση του κεφαλαίου αυτού, οι εκπαιδευόμενοι θα μπορούν να:

- Αναγνωρίζουν βασικούς ορισμούς των κύριων δεξιοτήτων ζωής
- Εντοπίζουν βασικούς συνδέσμους μεταξύ των κύριων δεξιοτήτων ζωής και της συλλογικής καλλιτεχνικής πρακτικής
- Εντοπίζουν τουλάχιστον 3 οφέλη των δεξιοτήτων ζωής που μπορεί να προκύψουν από την εμπλοκή σε συμμετοχικές καλλιτεχνικές πρακτικές
- Περιγράψουν βασικά χαρακτηριστικά συμμετοχικών καλλιτεχνικών πρακτικών που έχουν στόχο την προώθηση δεξιοτήτων ζωής

- Δημιουργήσουν ένα συλλογικό καλλιτεχνικό project και να εξηγήσουν περιληπτικά την ικανότητά του να προωθήσει τις δεξιότητες ζωής
- Αξιολογήσουν ένα σχέδιο συλλογικού καλλιτεχνικού project (από τις μελέτες περίπτωσης που παρουσιάστηκαν) με βάση την ικανότητά του να ενισχύει τις δεξιότητες ζωής
- Εντοπίσουν, να περιγράψουν και να αξιολογήσουν το συναισθηματικό δυναμικό ενός συγκεκριμένου συλλογικού καλλιτεχνικού έργου όσον αφορά στην απόκτηση δεξιοτήτων ζωής

Ο βασικός σκοπός αυτού του κεφαλαίου είναι να συνδυάσει τη γνώση και την κατανόηση που αποκτήθηκε στα προηγούμενα κεφάλαια (κυρίως στα κεφάλαια 2.1 και 2.2) με την έννοια των δεξιοτήτων ζωής, η ενίσχυση των οποίων αποτελεί και τον στόχο αυτού του κεφαλαίου.

Αυτό σημαίνει ότι τα καλλιτεχνικά project που παρουσιάστηκαν, όπως οι συμμετοχικές, κοινωνικά ευαίσθητες ή με βάση τα ζητήματα (issue-based) μελέτες περίπτωσης θα συνδεθούν με τις δεξιότητες ζωής που προωθούν – ιδιαίτερα με βάση συμμετέχοντες που καλούνται να συμμετέχουν ενεργά στη συζήτηση για τον βαθμό στον οποίο κάθε καλλιτεχνικό project αντιστοιχεί στις βασικές δεξιότητες ζωής που θα παρουσιαστούν στο κεφάλαιο αυτό.

Θα ξεκινήσουμε με έναν ορισμό των δεξιοτήτων ζωής.

Πρώτα τα βασικά: Τι σημαίνει ο όρος «δεξιότητες ζωής»; Πώς ορίζονται οι δεξιότητες ζωής;

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, η UNICEF και η UNESCO δίνουν ορισμένους βασικούς ορισμούς.

Βασικοί ορισμοί των δεξιοτήτων ζωής

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας ορίζει τις δεξιότητες ζωής ως «τις ικανότητες προσαρμοστικής και θετικής συμπεριφοράς που δίνουν τη δυνατότητα στους ανθρώπους να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τις απαιτήσεις και τις προκλήσεις της καθημερινής ζωής».

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Τα βασικά σημεία εδώ: προσαρμοστικότητα και θετικότητα. Η UNICEF ορίζει τις δεξιότητες ζωής ως «μία προσέγγιση αλλαγής συμπεριφοράς ή ανάπτυξης συμπεριφοράς σχεδιασμένη να αντιμετωπίσει την ισορροπία σε τρεις τομείς: γνώση, συμπεριφορά και δεξιότητες».

Τα βασικά σημεία εδώ: γνώση, συμπεριφορά, δεξιότητες ως αλληλένδετοι παράγοντες συμπεριφορικής αλλαγής. Η UNICEF, η UNESCO και ο ΠΟΥ συγκέντρωσαν δέκα βασικές στρατηγικές και τεχνικές δεξιοτήτων ζωής, όπως θα δείτε παρακάτω:

- Επίλυση προβλημάτων
- Κριτική σκέψη
- Αποτελεσματικές επικοινωνιακές δεξιότητες
- Λήψη αποφάσεων
- Δημιουργική σκέψη
- Δεξιότητες διαπροσωπικών σχέσεων
- Ικανότητες ανάπτυξης αυτεπίγνωσης
- Ενσυναίσθηση
- Αντιμετώπιση άγχους και
- Αντιμετώπιση συναισθημάτων

Παρακάτω θα εξετάσουμε αυτές τις 10 δεξιότητες ζωής.

Ο ΠΟΥ διαχωρίζει τις δεξιότητες ζωής σε τρεις κατηγορίες:

α) Δεξιότητες κριτικής σκέψης / Δεξιότητες λήψης αποφάσεων

β) Διαπροσωπικές δεξιότητες / Δεξιότητες επικοινωνίας

γ) Δεξιότητες αντιμετώπισης και διαχείρισης του εαυτού

Τα βασικά σημεία εδώ είναι:

- ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΚΕΨΗΣ
- ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

- ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ

α) Δεξιότητες κριτικής σκέψης / Δεξιότητες λήψης αποφάσεων

- Περιλαμβάνουν δεξιότητες λήψης αποφάσεων / επίλυσης προβλημάτων και δεξιότητες συγκέντρωσης πληροφοριών

Το άτομο θα πρέπει επίσης να διαθέτει ικανότητες αξιολόγησης των μελλοντικών επιπτώσεων που έχουν οι πράξεις που κάνει ο ίδιος και άλλοι στο παρόν.

Πρέπει να μπορούν να καθορίσουν εναλλακτικές λύσεις και να αναλύουν την επιρροή των αξιών τους και των αξιών των ανθρώπων γύρω τους.

ΤΙ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΓΙΑ ΤΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΑΥΤΟ, ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΣΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΤΕΧΝΗ;

β) Διαπροσωπικές δεξιότητες / Δεξιότητες επικοινωνίας

- Περιλαμβάνουν λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία, ενεργό ακοή και την ικανότητα να εκφράζουν συναισθήματα και να δίνουν ανατροφοδότηση.

Επίσης, στην κατηγορία αυτή ανήκουν οι δεξιότητες διαπραγμάτευσης / άρνησης και οι δεξιότητες αυτοπεποίθησης που επηρεάζουν άμεσα την ικανότητα του ατόμου να διαχειρίζεται τις συγκρούσεις.

Η ενσυναίσθηση, που αποτελεί την ικανότητα να ακούμε και να κατανοούμε τις ανάγκες του άλλου, αποτελεί επίσης μία βασική διαπροσωπική δεξιότητα.

Η εργασία σε ομάδες και η ικανότητα συνεργασίας περιλαμβάνουν επίσης την έκφραση σεβασμού στους ανθρώπους γύρω μας.

ΤΙ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΓΙΑ ΤΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΑΥΤΟ, ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΣΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΤΕΧΝΗ;

γ) Δεξιότητες αντιμετώπισης και διαχείρισης του εαυτού

- αναφέρεται στις δεξιότητες αύξησης του εσωτερικού επίκεντρου ελέγχου, ώστε το άτομο να πιστεύει ότι μπορεί να κάνει τη διαφορά στον κόσμο και να επιφέρει αλλαγή.

ΤΙ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΓΙΑ ΤΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΑΥΤΟ, ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΣΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΤΕΧΝΗ;

Η αυτοπεποίθηση, η αυτεπίγνωση και οι δεξιότητες αυτο-αξιολόγησης και η ικανότητα θέσπισης στόχων αποτελούν επίσης μέρος της πιο γενικής κατηγορίας των δεξιοτήτων αυτοδιαχείρισης.

Αυτογνωσία: βελτιώνοντας τη σχέση με τον Εαυτό ως τη βάση για την ανάπτυξη δεξιοτήτων ζωής

Η σημασία της αυτοεκτίμησης, της αυτεπίγνωσης, της αυτοπεποίθησης και της εκτίμησης του εαυτού

- Η αυτεπίγνωση, η αυτοεκτίμηση και η αυτοπεποίθηση ως βασικά εργαλεία για την κατανόηση των δυνατών σημείων και των ελαττωμάτων του καθενός από εμάς
- Κατά συνέπεια, το άτομο μπορεί να διακρίνει τις διαθέσιμες ευκαιρίες και να προετοιμαστεί ώστε να αντιμετωπίσει πιθανές απειλές.
- Αυτό οδηγεί στην ανάπτυξη κοινωνικής επίγνωσης για τους προβληματισμούς που έχει η οικογένεια κάποιου και η κοινωνία.
- Συνεπώς, είναι πιθανός ο εντοπισμός προβλημάτων που προκύπτουν και εντός της οικογένειας και εντός της κοινωνίας.

ΤΙ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΓΙΑ ΤΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΑΥΤΟ, ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΣΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΤΕΧΝΗ;

Δεξιότητες ζωής συναφείς με συλλογικά καλλιτεχνικά project

Οι δεξιότητες ζωής που απαιτείται να ενισχυθούν θεωρούνται μέθοδος για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της κοινότητας εν γένει.

Δηλαδή, οι δεξιότητες αυτές της ζωής αφορούν σε:

- Κριτική σκέψη
- Δημιουργική σκέψη

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

- Ευελιξία εν όψει αβεβαιότητας και μεταβαλλόμενων καταστάσεων
- Αυξημένη ικανότητα αναγνώρισης και διαχείρισης των συναισθημάτων μας και των συναισθημάτων άλλων ανθρώπων.

Δεξιότητες ζωής συναφείς με συλλογικά καλλιτεχνικά project

Επιπλέον, σχετικά με τη μάθηση, οι μεταγνωστικές ικανότητες είναι βασικές, για παράδειγμα, να μαθαίνω πώς να μαθαίνω και να βοηθώ άλλους να παίρνουν πρωτοβουλίες για τη διαχείριση της δικής τους μάθησης.

Τέλος, εξίσου σημαντικές είναι οι δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας όπως η συνεργασία, η ενσυναίσθηση και η αμοιβαία αναγνώριση της γνώμης και της οπτικής για να υπάρξει αποτέλεσμα σε οποιαδήποτε επιδίωξή μας, πόσο μάλλον σε ένα ανοιχτό καλλιτεχνικό project όπου οι προοπτικές και οι προσεγγίσεις θα πρέπει να συνδυάζονται σε ένα συνεχές όλον.

Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσωπικών, Κοινωνικών και Μαθησιακών Ικανοτήτων

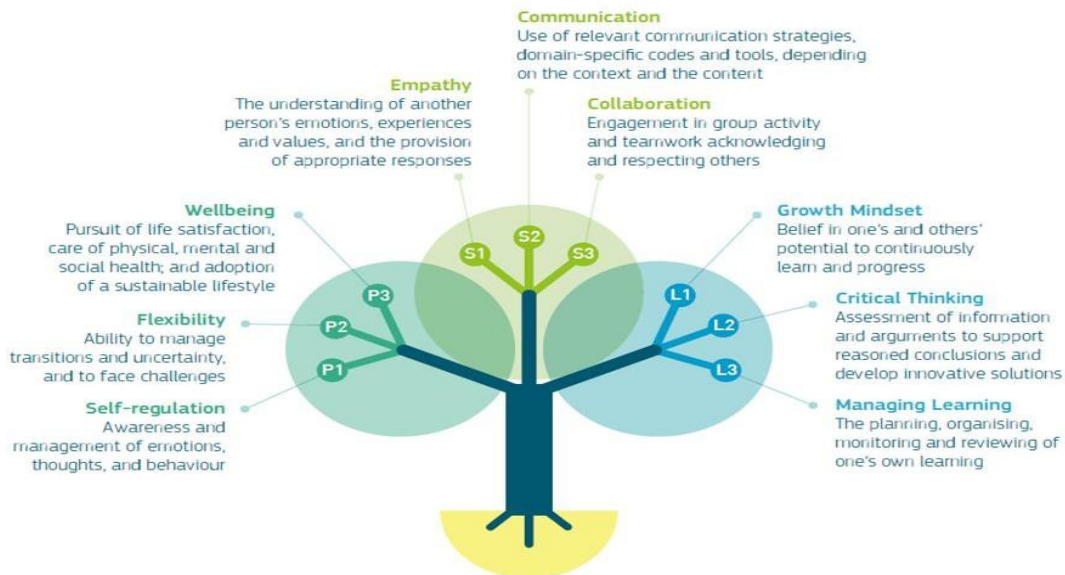

Figure 8 A diagrammatic view of key competencies related to the desired life skills under discussion, the LifeComp (2020).

Ο παρακάτω πίνακας δίνει έμφαση και επεξηγεί περαιτέρω τους τομείς της ενσυναίσθησης, της επικοινωνίας και της συνεργασίας που αποδεικνύεται ότι αποτελούν το κλειδί για συλλογικά καλλιτεχνικά project. (προαιρετική διαφάνεια)

S1	Ενσυναίσθηση
S1.1	Επίγνωση των συναισθημάτων, των εμπειριών και των αξιών των άλλων ανθρώπων
S1.2	Κατανόηση των συναισθημάτων και των εμπειριών των άλλων ανθρώπων και ικανότητα να λαμβάνουμε προληπτικά υπόψη την οπτική τους
S1.3	Ταχύτητα ανταπόκρισης στα συναισθήματα και τις εμπειρίες των άλλων, όντας συνειδητοί ότι το αίσθημα του ανήκειν σε μια ομάδα επηρεάζει τη συμπεριφορά κάποιου

S1	Επικοινωνία
S2.1	Επίγνωση της ανάγκης για πολλαπλές στρατηγικές επικοινωνίας, γλωσσικού ύφους και εργαλείων που προσαρμόζονται σε συγκεκριμένο και περιεχόμενο
S2.2	Κατανόηση και διαχείριση των αλληλεπιδράσεων και των συζητήσεων σε διαφορετικά κοινωνικο-πολιτιστικά πλαίσια και καταστάσεις σε ειδικά πεδία

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

S2.3	Ταχύτητα ανταπόκρισης στα συναισθήματα και τις εμπειρίες των άλλων, όντας συνειδητοί ότι το αίσθημα του ανήκειν σε μια ομάδα επηρεάζει τη συμπεριφορά κάποιου
------	---

S3	Συνεργασία
S3.1	Πρόθεση να συμβάλλεις στο κοινό καλό και επίγνωση ότι άλλοι ενδεχομένως να έχουν διαφορετικές πολιτισμικές σχέσεις, υπόβαθρα, πεποιθήσεις, αξίες, γνώμες ή προσωπικές καταστάσεις
S3.2	Κατανόηση και σημασία της εμπιστοσύνης, σεβασμός για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και ισότητα, αντιμετώπιση συγκρούσεων και διαπραγμάτευση διαφωνιών για τη δημιουργία και διατήρηση δίκαιων σχέσεων που διαπνέονται από σεβασμό
S3.3	Δίκαιος καταμερισμός εργασιών, πόρων και ευθυνών σε μία ομάδα λαμβάνοντας υπόψη τον συγκεκριμένο σκοπό του. Εκμείευση έκφρασης διαφορετικών απόψεων και υιοθέτηση μιας συστημικής προσέγγισης

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Η σειρά σας!

Εντοπίστε κύριους δεσμούς μεταξύ των βασικών δεξιοτήτων ζωής και της συλλογικής καλλιτεχνικής πρακτικής

Οι συμμετέχοντες καλούνται να συσχετίσουν τις γνώσεις που απέκτησαν από το Κεφάλαιο 2.2 με τις πληροφορίες που δίνονται στο Κεφάλαιο 2.2. Τα συμμετοχικά καλλιτεχνικά project που παρουσιάστηκαν θα χρησιμοποιηθούν ως παραδείγματα για να εντοπίσουν δεξιότητες ζωής (δείτε τις παραπάνω δέκα βασικές δεξιότητες ζωής) που κατά τη γνώμη των συμμετεχόντων μπορούν να προωθηθούν για όσα άτομα πήραν μέρος σε αυτά τα καλλιτεχνικά project που είχαν ως βάση τον διάλογο.

Συσχέτισε τις δεξιότητες ζωής με τα καλλιτεχνικά project!

Ποιες δεξιότητες ζωής πιστεύεις ότι προωθήθηκαν;

Περίπτωση 1. Roof is on fire (1993-1994)

- Επίλυση προβλημάτων
- Κριτική σκέψη
- Αποτελεσματικές επικοινωνιακές δεξιότητες
- Λήψη αποφάσεων
- Δημιουργική σκέψη
- Δεξιότητες διαπροσωπικών σχέσεων
- Ικανότητες ανάπτυξης αυτεπίγνωσης
- Ενσυναίσθηση
- Αντιμετώπιση άγχους και
- Αντιμετώπιση συναισθημάτων

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Συσχέτισε τις δεξιότητες ζωής με τα καλλιτεχνικά project!

Ποιες δεξιότητες ζωής πιστεύεις ότι προωθήθηκαν;

Μπορείτε να αναφερθείτε στα Πορτρέτα Δικαιοσύνης, “Mural Arts Philadelphia”

- Επίλυση προβλημάτων
- Κριτική σκέψη
- Αποτελεσματικές επικοινωνιακές δεξιότητες
- Λήψη αποφάσεων
- Δημιουργική σκέψη
- Δεξιότητες διαπροσωπικών σχέσεων
- Ικανότητες ανάπτυξης αυτεπίγνωσης
- Ενσυναίσθηση
- Αντιμετώπιση άγχους και
- Αντιμετώπιση συναισθημάτων

Συσχέτισε τις δεξιότητες ζωής με τα καλλιτεχνικά project!

Ποιες δεξιότητες ζωής πιστεύεις ότι προωθήθηκαν;

Περίπτωση 3. “Clay Station”, Assemble

- Επίλυση προβλημάτων
- Κριτική σκέψη
- Αποτελεσματικές επικοινωνιακές δεξιότητες
- Λήψη αποφάσεων
- Δημιουργική σκέψη
- Δεξιότητες διαπροσωπικών σχέσεων
- Ικανότητες ανάπτυξης αυτεπίγνωσης
- Ενσυναίσθηση
- Αντιμετώπιση άγχους και
- Αντιμετώπιση συναισθημάτων

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Συσχέτισε τις δεξιότητες ζωής με τα καλλιτεχνικά project!

Ποιες δεξιότητες ζωής πιστεύεις ότι προωθήθηκαν;

Περίπτωση 4. Προαιρετικό: ένα από τα project που προτάθηκαν από τους συμμετέχοντες κατά τη διάρκεια των συζητήσεων στο Κεφάλαιο 2.2, στη δραστηριότητα αξιολόγησης (προαιρετικό)

- Επίλυση προβλημάτων
- Κριτική σκέψη
- Αποτελεσματικές επικοινωνιακές δεξιότητες
- Λήψη αποφάσεων
- Δημιουργική σκέψη
- Δεξιότητες διαπροσωπικών σχέσεων
- Ικανότητες ανάπτυξης αυτεπίγνωσης
- Ενσυναίσθηση
- Αντιμετώπιση άγχους και
- Αντιμετώπιση συναισθημάτων

Προτείνετε ένα συλλογικό καλλιτεχνικό project και εξηγήστε την ικανότητά του να προωθήσει συγκεκριμένες δεξιότητες ζωής

Με βάση τα προηγούμενα, οι συμμετέχοντες καλούνται να σχεδιάσουν τον σκελετό ενός συλλογικού καλλιτεχνικού project, αναφέροντας τον σκοπό, τους στόχους, τους συμμετέχοντες, τις οπτικές παραμέτρους και να εξηγήσουν την ικανότητά του να προωθήσει τις δεξιότητες ζωής περιληπτικά μέσω μίας γραπτής παραγράφου ή/και συζήτησης.

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Αξιολογήστε ένα συλλογικό καλλιτεχνικό project για την ικανότητά του να ενισχύσει συγκεκριμένες δεξιότητες ζωής (προαιρετική εργασία)

- Οι συμμετέχοντες καλούνται να αξιολογήσουν ένα σχέδιο συλλογικού καλλιτεχνικού project (από τις μελέτες περίπτωσης που παρουσιάστηκαν) με βάση την ικανότητά του να ενισχύει τις δεξιότητες ζωής

Επομένως, μπορείτε να επιλέξετε ένα συλλογικό καλλιτεχνικό project και να αξιολογήσετε την ικανότητά του να ενισχύει συγκεκριμένες δεξιότητες μία προς μία (προαιρετική εργασία)

- Επίλυση προβλημάτων
- Κριτική σκέψη
- Αποτελεσματικές επικοινωνιακές δεξιότητες
- Λήψη αποφάσεων
- Δημιουργική σκέψη
- Δεξιότητες διαπροσωπικών σχέσεων
- Ικανότητες ανάπτυξης αυτεπίγνωσης
- Ενσυναίσθηση
- Αντιμετώπιση άγχους και
- Αντιμετώπιση συναισθημάτων

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.